

Халықаралық әуе құқығы

Божанов Әділхан

ҰҒЫМЫ

Халықаралық әуе құқығы – бұл құқықтық нормалар мен қағидалары халықаралық ұшуларды және әуе кеңістігін пайдаланудың басқа да түрлерін реттейтін халықаралық құқықтың бір саласы.

Әуе кеңістігі деген не?

Нормалар реттейді:

- Халықаралық ұшу және әуе кеңістігін режимі;
- Шетелдік әуе кемелеріне мемлекеттердің ұшу құқығын беру тәртібі мен шарттары;
- Мемлекеттің әуе кеңістігінде ұшу режимі;
- Шетелдік әуе кемелері мен олардың экипаждарына қойылатын талаптар;
- Әуежайларды, аэродромдарды, радиотехникалық, құралдарды пайдалану тәртібі мен шарттарын реттейді;

Тарихы

I Дүниежүзілік соғыстағы кезең

Соғыстан кейінгі кезең

II Дүниежүзілік соғыстан кейінгі кезең

Тарихы

Рим құқығы алғаш рет ауаны жалпы меншік (res communis) ретінде қарастырды.

1919 жылы Париж конвенциясымен әуе кеңістігіндегі егемендік құқығы қабылданды.

1944 жылғы Чикаго конвенциясы соғыстағы және одан кейінгі мәселелерді шешті

Париж конвенциясы (1919 ж.)

Париж конвенциясы әуе кеңістігінің режимі мәселесін 2 қарама-қайшы шешімде мазмұндайды:

1) Әуе кеңістігінде егемендік құқығын бекітті.

2) Басқа мемлекеттерінің ауа кеңістігі бойымен азаматтық әуе кемесінің зиянсыз ұшуын шешіп берді.

Чикаго конвенциясы (1944 ж.)

Әуе кеңістігінде мемлекеттің ерекше және толық егемендік қағидасы қабылданды

Халықаралық әуе кеңістігінде еркін ұшу қағидасы қабылданды

Чикаго конвенциясы (1944 ж.)

Мемлекеттердің әуе кеңістігінде транзитті ұшуларға кеңінен көңіл бөлінді.

1944 жылғы халықаралық әуе транзиті келісімі 2 бостандық түрін анықтады:

Қонусыз мемлекет аумағы
үстінен ұшу

Техникалық қамсыздандыру
үшін қону

Негізгі қағидалары

- Әуе кеңістігінде мемлекеттің ерекше және толық егемендік қағидасы;
- Халықаралық әуе кеңістігінде еркін ұшу қағидасы;
- Халықаралық әуе қатынастарының қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидасы;
- Әуе кемелерінің заңсыз килігу әрекеттерінен қорғау қағидасы;
- Әуе кемелеріне және үшінші мемлекеттерге тигізген зияндарды өтеу қағидасы.

Қайнар көздері

- 1919 жылғы Париж конвенциясы
- 1929 жылғы Варшава конвенциясы
- 1944 жылғы Чикаго конвенциясы
- 1948 жылғы Женева конвенциясы
- 1952 жылғы Рим конвенциясы
- 1999 жылғы Монреал конвенциясы

Халықаралық ұйымдар

Халықаралық азаматтық
авиация ұйымы (ИКАО)

Азаматтық
авиацияның
Еуропалық
конференциясы

Аэронавигация
қауіпсіздігін қамтамасыз
ету бойынша Еуропа
ұйымы

Осыған ұқсас ұйымдар Африка мен Латын
Америкада бар

ИКАО

Авиациялық халықаралық нормаларды орнатады және оның қауіпсіздігі мен нәтижелігі мақсатында дамытуды реттейді

БҰҰ-ның арнайы ұйымы

1944 жылы Чикаго конвенция нәтижесінде құрылды

2011 жылы оның құрамында 191 мемлекет болды

Штаб-пәтері Монреальда орналасқан

Монреаль, Канада

Әуе көлігі қызметі:

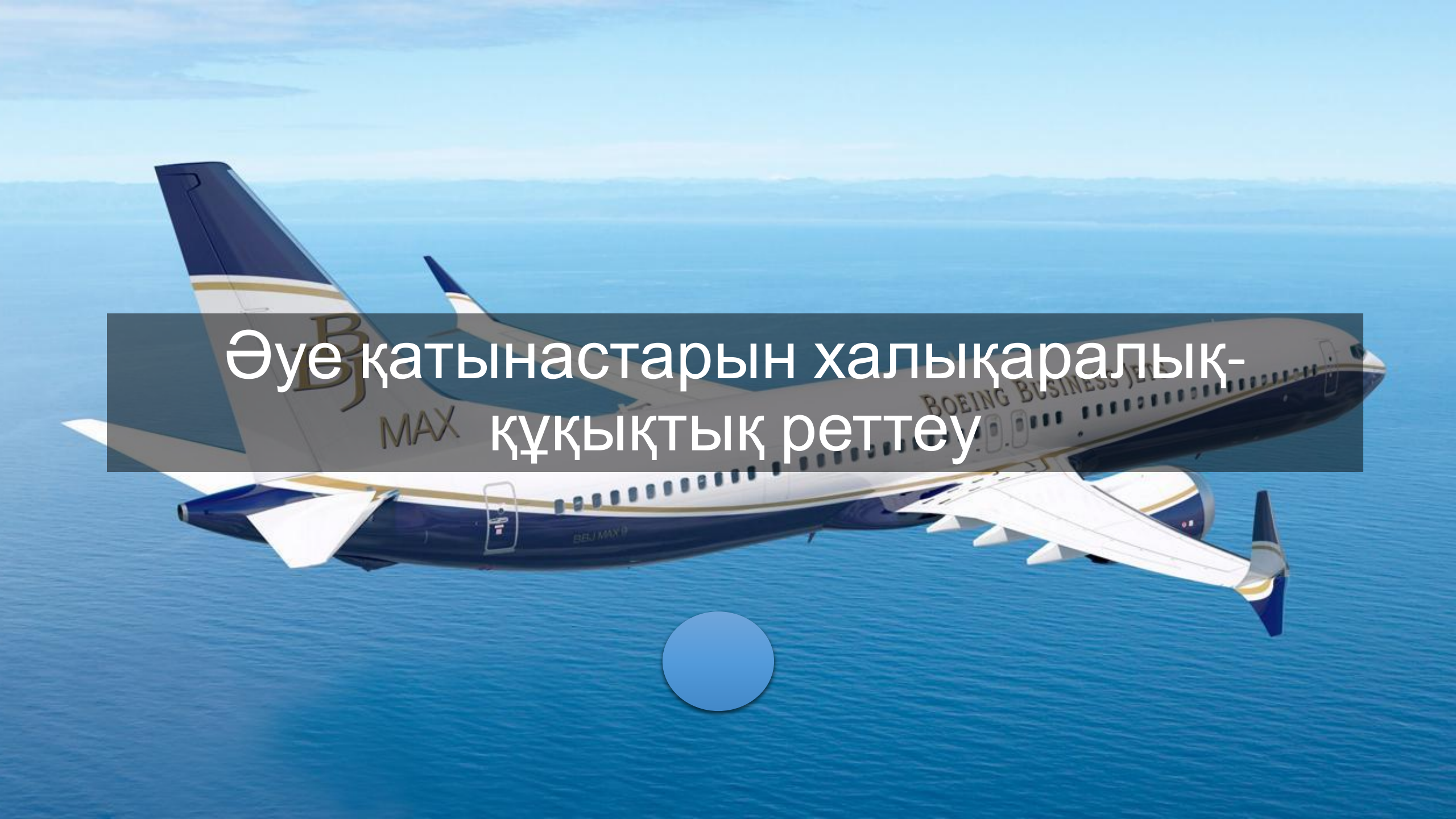
- Ұшу аппараттарына мемлекеттің әуе кеңістігінде ұшуға рұқсат берілген шетелдік әуе-көлік кәсіпорындарының коммерциялық қызметін;
- Шетелдік әуе-көлік кәсіпорындарына халықаралық әуе желілерін пайдалануға рұқсат беретін тәртіптер мен шарттар;
- Шетелдік әуе кемелерінің қону бекеттеріндегі коммерциялық құқықтарының ауқымын; осы мемлекеттің аумағынан өтетін әуе кемелерінің халықаралық әуе желілерін пайдалану шарттарын реттейді;

A white Challenger 850 private jet is shown in flight, banking to the right. The aircraft has a blue tail with the number '250' and 'CHALLENGER' visible. The background features a vast blue sky with scattered white clouds and a coastal landscape with green hills and a blue sea. A semi-transparent dark grey rectangular box is overlaid on the center of the image, containing white text.

Халықаралық әуе кеңістігіндегі ұшу бостандығы

Өз әуе аумағындағы мемлекеттің заңнамасы

Әуе қатынастарын халықаралық-
құқықтық реттеу